

Arbejdsgangene i det Enkelte; her skal jeg kun oplyse, saa vidt det med runde Tal, der dog ere dannede ved Opgjørelser fra forskellige Arbejdssag, kan oplyses, at der i dette Døgn er henved 8,500 Arbejdsløse heri Kjøbenhavn paa en Tid, hvor den egentlige Arbejdsløsheds Tid endnu ikke er kommen. Alle disse Forhold turde maaste være en tilstrækkelig Motivering for Fremkomsten af dette Forslag, en tilstrækkelig Begrundelse for Nødvendigheden og Betimeligheden af, at der gøres Noget i den Retning. Hvad Lovforlaget's Enkeltheder angaar, vil jeg for mit Bedkommende vente med at yttre mig derom, indtil der fra anden Side kommer Udtalelser, der give Anledning dertil.

Finansministeren (Estrup): Jeg tør vel antage, at de tre Formaal, som Ordføreren for Forslagskilderne angav ved Indbringelsen her af Forslaget, nemlig for det Første at tilveiebringe Omregulering og Nedrivning af saadanne Kvartaler af Byen, der maatte trænge dertil af hygieiniske og moralske Grunde, for det Andet at tilveiebringe gode, funde og billige Arbejderboliger og for det Tredie at tilveiebringe Arbejde i denne arbejdsløse Tid, kunne glæde sig ved en temmelig almindelig Sympathi, — i alt Fald have de fuldt ud min Sympathi. Men et andet Spørgsmaal bliver det jo, hvor vidt det indbragte Lovforslag vil være i Stand til at løse Opgaven, hvor vidt disse tre Formaal ville kunne løses gennem de forelagte Lovforslag. Det er dog tydeligt, at det blandt Andet — og det ikke mindst — vil bero paa, hvor vidt Kjøbenhavns Kommunes Bestyrelse vil optage disse Formaal, tilstræbe disse Formaal, Noget, hvorom jeg selvfølgelig ikke kan udtale nogen Formening. Selve de forudsatte Foretagender kunne jo tænkes gennemførte paa forskellige Maader. De kunne tænkes gennemførte derved, at Staten umiddelbart tog Sagen i sin Haand eller ogsaa derved, at Kommunen foranstaltede det Fornødne, eller endelig derved, at Private med større eller mindre Støtte optog Opgaven. Det Første, det at Staten umiddelbart skulde tage dette Foretagende i sin Haand, det foreligger jo ikke, det er ikke optaget i Forslaget, og det turde ogsaa være den almindelige Mening, at dette er en Opgave, der egentlig ikke ligger for Staten, og som, naar den skulde gennemføres ikke blot i en enkelt Kommune, men ogsaa i det Hele og Store, langt vilde overskride Statens Kræfter. Hvad der jo derimod er Statens Ret og Pligt, det er ved Lovgivningsbestemmelser at regulere, hvorledes der maa, eventuelt hvorledes der skal bygges. Et

Forslag herom foreligger jo nu for dette Thing for Kjøbenhavns Kommunes Bedkommende, og jeg tør vel antage, at de, der interessere sig for det nu forhandlede Lovforslag, som gaar ud paa at tilveiebringe bedre Byggeforshold i Kjøbenhavn, ikke ville have mindre Interesse for det store, almindelige Lovforslag om Bestemmelser for Bebygningen her i Kjøbenhavn, et Lovforslag, som jo vil faae en meget vidtrækkende og indgribende Betydning for Bebyggelsesforholdene her og selvfølgelig derigennem ogsaa for de sanitære Forhold her i Byen. Den anden Maade at søge Foretagendet fremmet paa gennem kommunal Foranstaltning er den, der er forudsat i Lovforslaget. Jeg skal udtale som min Mening, at det ikke er Noget, som ligger udenfor en Kommunes naturlige Opgave at tilveiebringe heldigere Bebyggelsesforhold og derigennem bedre sanitære Forhold i en By. Det har ogsaa været anerkjendt ret almindeligt, og mange Kommuner her i Landet og ikke mindst Kjøbenhavns Kommune har allerede bragt betydelige Opre for at faae noget Sundere og Smukkere i den Retning. Naar Spørgsmaalet er om, hvorvidt Staten skal tage direkte Del med Kommunen i Gjenneførelsen af saadanne Foretagender, saa tror jeg nok, man maa angive som almindelig Regel under sædvanlige Forhold, at dette ikke ligger for Staten, men under ekstraordinære Forhold, naar Kjøbenhavns Kommune vil erkjende, at det under de nuværende ekstraordinære Forhold er af særlig Betydning at faae gennemført disse Foretagender, men at den ikke vil se sig i Stand dertil uden at faae en Støtte, en særlig Støtte af Staten, vil jeg anse det for at være fuldt forsvaret, at Staten forlyhner Kommunen med de manglende Midler paa billige Billaar. For at undgaa senere Misforstaaelse skal jeg dog strax bemærke, at jeg ikke kan erkjende, at de Billaar, som Lovforslaget indeholder om Statshjælpen til Kommunen, falde ind under Begrebet billige. Efter min Forstaaelse er der ganske særlig et Billaar, jeg anser for at være høist ubilligt, og det er, at den forstrakte Sum, Kapitalen, daanet skal være uopsigeligt fra Kreditors Side; det vil sige med andre Ord, at Kapitalen kan betragtes som tabt. Forholdet vilde i Virkeligheden være det, at man for en Kapital af 4 Millioner Kroner havde tilkjøbt sig en evigvarende aarlig Refusion fra Kjøbenhavns Kommune til Staten af 120,000 Kr. Det er i Grunden Meningen. Det kan jeg ikke erkjende for at være billigt, og det tror jeg heller ikke, at man kan. Jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, hvad den finans-